

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGMiZS-7.054.9.2024

Warszawa, 04 lipca 2024

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 3325 w sprawie sytuacji w terminalach zbożowych, złożoną przez Posła na Sejm RP - Pana Marka Gróbarczyka, niniejszym przedstawiam następujące informacje.

1. W jaki sposób zamierza Pan zwiększyć moce przeładunkowe zboża w polskich portach oraz powiększyć powierzchnie magazynowe silosów zbożowych?

W skali jednego miesiąca porty Gdańsk, Gdynia, Szczecin i Świnoujście są w stanie obsłużyć ponad 1 mln ton zboża. Maksymalne zdolności przeładunkowe w tym zakresie szacowane są na ok. 15 mln ton w skali roku.

Dla porównania, w roku 2023 w portach Gdańsk, Gdynia, Szczecin i Świnoujście przeładowano ok. 9,351 mln ton zboża. Dostępne statystyki za pierwszych pięć miesięcy br. również wskazują, że faktycznie realizowane przeładunki są poniżej maksymalnych zdolności przeładunkowych portów w tym segmencie cargo.

Znamienne jest to, że również same organizacje branżowe (rolnicze) potwierdzają, że polskie porty morskie mają wolne zdolności przeładunkowe do obsługi zboża. Mowa o piśmie Izby Zbożowo-Paszowej z dnia 11 marca 2024 r., w którym ww. organizacja wskazuje, że „(...) moce przeładunkowe w polskich portach nie są obecnie w pełni wykorzystane”..

Niezależnie od powyższego, realizowane są przez zarządy portów oraz przez działających w portach operatorów przeładunkowych kolejne działania, w tym o charakterze *stricte* inwestycyjnym, które mają na celu dodatkowe wzmocnienie potencjału polskich struktur portowych.

Do najważniejszych inwestycji w zakresie obsługi produktów typu „agro” w Porcie Gdynia należy:

1. Budowa nowego magazynu do składowania zboża na terminalu HES (inwestycja w trakcie realizacji),
2. Modernizacja nabrzeża Indyjskiego przy terminalu Mondry w ramach pogłębienia portu, co umożliwi przyjmowanie statków klasy Baltimax,
3. Rozbudowa terminala intermodalnego w zachodniej części portu.

Ponadto, jako inwestycje zakończone należy wskazać:

1. Modernizację nabrzeża Norweskiego, które aktualnie w 100% służy przeładunkom płodów rolnych,
2. Pogłębienie portu przy nabrzeżu Rumuńskim, przy którym aktualnie obsługiwane są w całości statki ze zbożem klasy Baltimax,
3. Pogłębienie i modernizację nabrzeży Szwedzkiego i Holenderskiego przy terminalu HES.

Należy również wspomnieć o aktualnym przetargu publicznym prowadzonym przez Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A. na dzierżawę Terminalu Zbożowego (SP-TZ/V/2024; data publikacji 23 maja 2024 r.). Więcej informacji na ten temat zawarto w odpowiedzi na pytanie nr 3. Terminal ten, po podpisaniu umowy i wybraniu operatora na okres 30 lat, zwiększy znacząco potencjał portu w przeładunku zbóż.

Planowana jest także budowa zsydni kolejowych i magazynów (silosów) na terminalu OT Port Gdynia, które umożliwią rozładunek wagonów kolejowych na nabrzeżach, na których operuje terminal OTPG.

Do najważniejszych inwestycji zrealizowanych w Porcie Gdańsk należy:

1. Przygotowanie infrastruktury gwarantującej odpowiedni poziom organizacji operacji logistycznych związanych z dowozem, badaniami oraz załadunkiem zboża na statki oraz zwiększenie o ok. 600 miejsc odstawczych dla aut ciężarowych, co przyczyni się do wyeliminowania ryzyka potencjalnych zatorów na drogach dojazdowych do i w samym porcie. Maksymalna liczba samochodów ciężarowych na parkingach odstawczych ZMP Gdańsk S.A. wynosi 850 pojazdów. W okresie od stycznia do czerwca 2024 r. wykorzystanie parkingów wyniosło od 234 do 601 ciężarówek (tj. od 27% do 70%). Największe natężenie ruchu parkingowego miało miejsce w maju br., natomiast najmniejsze w lutym br.
2. Zwiększona ilość przeładowywanych zbóż w 2023 r. w Porcie Gdańsk spowodowała potrzebę zwiększenia liczby punktów badań próbek zbóż na terenie Portu Gdańsk. Obecnie jest ich 4 szt. w różnych lokalizacjach. Nieprzerwane funkcjonowanie punktów badań próbek stało się możliwe po zamontowaniu przez ZMP Gdańsk S.A. zadaszeń w postaci lekkich hal namiotowych. Zadaszenia stanowią zabezpieczenie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, które wykluczają możliwość przeprowadzania badań.
3. Rozbudowana została infrastruktura sieciowa w związku z realizacją nowych inwestycji w technologii utwardzeń terenu (związane z dodatkowymi miejscami odstawczymi dla aut ciężarowych).
4. W listopadzie 2023 r. została zakończona inwestycja operatora Speed na Nabrzeżu Wiślanym - oddano do użytku nowy magazyn dedykowany pod produkty zbożowe (o zdolności składowania 23 000 ton).

W Porcie Gdańsk zaplanowano:

1. Przygotowanie infrastruktury portowej gwarantującej odpowiedni poziom organizacji operacji logistycznych związanych z dowozem, badaniami oraz załadunkiem zboża na statki - planowane jest wykonanie utwardzenia terenu dla miejsc odstawczych aut ciężarowych przy ul. Śnieżnej i Handlowej.

2. Pogłębienie nabrzeża Zakrętu Pięciu Gwizdków - pogłębienie ma na celu zwiększenie zanurzenia statków, co spowoduje możliwość załadunku większej ilości zboża przez spółkę Magrol.
3. Przebudowę nabrzeża Szczecińskiego - celem inwestycji jest umożliwienie cumowania przy nabrzeżu większych statków oraz ujednoczenie linii odbojowej w stosunku do sąsiedniego odcinka nabrzeża, co zwiększy możliwości operacyjne wzdłuż nabrzeża.

Należy również podkreślić, że operatorzy w gdańskim porcie dokonali licznych inwestycji w obszarze przeładunków „agro”, tj. zakup taśmociągu mobilnego do załadunku na burtę statku, zakup specjalistycznych urządzeń umożliwiających przyjęcie, rozładunek kontenerów z produktami zbożowymi, budowa hal namiotowych do składowania zbóż i innych produktów rolnych.

Ponadto, wybrani operatorzy portowi w Porcie Gdańsk planują kolejne inwestycje na rzecz obsługi produktów typu „agro”.

Do najważniejszych inwestycji w Portach Szczecin i Świnoujście należy m.in.:

1. Poprawa dostępu od strony wody

W roku 2022 zakończona została inwestycja Urzędu Morskiego w Szczecinie polegająca na pogłębieniu i poszerzeniu toru dostępowego do portu w Szczecinie. Obecna głębokość toru to 12,5 m, co pozwala na obsługę statków o zanurzeniu do 11 m (wcześniej było to 9,15 m). Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. prowadzi obecnie prace mające na celu pogłębienie basenów portowych i dostosowanie ich do głębokości toru wodnego. Prowadzone są prace w rejonie przeładunków masowych („Poprawa dostępu do portu w Szczecinie w rejonie Basenu Kaszubskiego”) i drobnicowych („Poprawa dostępu do portu w Szczecinie w rejonie Kanału Dębickiego”). Przewidywane zakończenie prac to druga połowa 2025 r. Jedno z nabrzeży w rejonie przeładunków masowych - nb. Chorzowskie będzie mogło przyjmować statki o zanurzeniu do 11 m już pod koniec 2024 roku. Jednak co najważniejsze z punktu widzenia przeładunków „agro”, to pogłębienie basenu przy nabrzeżu Zbożowym do głębokości 12,5 m („Dostosowanie nabrzeża Zbożowego w porcie w Szczecinie do głębokości 12,5 m”). Nabrzeże to obsługuje największy elewator zbożowy Szczecin Bulk Terminal. Przewidywane zakończenie inwestycji wraz z odbiorami - koniec I kw. 2025 r.

2. Działania podjęte przez operatorów portowych

Spółka OT Port Świnoujście prowadzi zaawansowane prace w celu zwiększenia zdolności przeładunkowej zbóż i towarów „agro” masowych. Prace te polegają na połączeniu technologicznym istniejących magazynów płaskiego składowania z głębokowodnym nabrzeżem Chemików w porcie wewnętrznym w Świnoujściu, mogącym obsługiwać jednostki masowe i typu post-panamax o nośności DWT 80-100 tys. ton. Zakłada się instalacje urządzeń załadunkowych, tzw. „shiploaderów” oraz montaż niezbędnych urządzeń transportowych, wag dozujących, wież przesypowych etc. Wykonanie zaplanowanych działań pozwoli na zwiększenie zdolności przeładunkowej z 300 ton do 1200 ton na godzinę, czyli do 20.000 ton na dobę - co pozwoli na zwiększenie potencjału

terminala (jeżeli chodzi o przeładunki zbóż - do 2 mln ton rocznie). Spodziewane zakończenie projektu - lipiec 2025 r.

2. Czy zamierza Pan skorzystać z prawa pierwokupu udziałów spółki prawa handlowego firmy Andreas sp. z o.o., która dysponuje prawami do nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej i tym samym zwiększyć zdolności przeładunkowe zboża w Porcie Szczecin-Świnoujście, zabezpieczając interesy rolników oraz państwa polskiego?

Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, w zakresie określonym przepisami ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1796), wykonuje w imieniu Skarbu Państwa prawo pierwokupu udziałów lub akcji w spółce handlowej, która jest właścicielem, użytkownikiem wieczystym lub której oddano całość albo część nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej w użytkowanie, dzierżawę lub najem albo z którą zawarto inną umowę uprawniającą do korzystania lub pobierania pożytków z całości nieruchomości albo jej części przez okres powyżej 10 lat (przepis odnosi się również do kolejnych umów, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość albo, gdy zawarto umowę na czas nieoznaczony). Postępowanie wszczynane jest na wniosek sprzedawcy, który w przypadku spółki ANDREAS sp. z o.o. został złożony w Ministerstwie Infrastruktury. Decyzja w sprawie realizacji przysługującego Skarbowi Państwa prawa pierwokupu udziałów zostanie podjęta po analizie wszystkich istotnych okoliczności dotyczących transakcji oraz przeprowadzeniu konsultacji, zgodnie z przyjętą procedurą realizacji tego prawa.

3. Kiedy ogłoszone zostaną nowe przetargi na budowę terminali zbożowych w portach w Gdyni i Gdańsku?

Przetarg publiczny na dzierżawę Terminalu Zbożowego jest już prowadzony przez Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A. (postępowanie „SP-TZ/V/2024”; data publikacji 23 maja 2024 r.).

Terminal Zbożowy w Porcie Gdynia, o powierzchni 57.863 m², przeznaczony jest na działalność eksploatacyjną, przeładunkowo-składową w obrocie portowo-morskim ładunków suchych i płynnych pochodzenia roślinnego, z wyłączeniem przeładunku i składowania: ładunków masowych luzem (innych niż zboża), złomu i innych rodzajów odpadów oraz prowadzenia działalności stoczniowej (budowa, przebudowa, remonty, likwidacja statków i innych obiektów pływających lub ich segmentów/części).

Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wraz z ofertami wstępnymi upływa w dniu 3 lipca 2024 r. (o godzinie 10:00 czasu polskiego). Jak podaje ZMP Gdynia S.A., publiczne otwarcie wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu oraz ofert wstępnych odbędzie się w dniu 3 lipca 2024 r. (o godz. 11:00 czasu polskiego w siedzibie ZMP Gdynia S.A. w Gdyni w sali nr 121).

Zgodnie ze specyfikacją postępowania na dzierżawę Terminalu Zbożowego w Porcie Gdynia, wydzierżawiający będzie się kierował przy ocenie oferty ostatecznej następującymi kryteriami (*vide*: Rozdział XVII specyfikacji):

- miesięczna suma przychodu z czynszu stałego netto [zł],
- czynsz zmienny - stawka netto [zł] za przeładunek 1 tony ładunku,
- opis planowanej działalności na przedmiocie dzierżawy,
- minimalny roczny przeładunek.

Terminal ten, po podpisaniu umowy i wybraniu operatora na okres 30 lat, zwiększy znacząco potencjał portu w przeładunku zbóż.

Szczegółowe informacje na temat prowadzonego przez ZMP Gdynia S.A. postępowania przetargowego dostępne są pod adresem: <https://www.port.gdynia.pl/przetarg/23-05-2024-r-postepowanie-na-dzierzawe-terminalu-zbozowego/>.

Odnosnie portu gdańskiego należy wskazać, że Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A. prowadzi działania na rzecz ponownego uruchomienia przetargu na dzierżawę terenu, na którym będzie mógł powstać terminal produktów rolno-spożywczych.

W dniu 15 maja 2024 r. Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A., zgodnie z § 2.1.18 Dokumentacji odwołał Przetarg nr 1/SRH/2024 na oddanie w najem zabudowanej nieruchomości gruntowej o powierzchni 239.502,00 m² zlokalizowanej w Gdańsku. Postępowanie było przedmiotem zainteresowania kilku podmiotów, które skierowały do ZMP Gdańsk S.A. prawie 300 pytań w zakresie procesu. Zarząd portu udzielił na nie odpowiedzi, które dostępne są na stronie internetowej ZMP Gdańsk S.A. W ich ramach podmioty zgłaszały postulaty wskazujące na istotną potrzebę zmiany warunków przetargu.

Z wyrazami szacunku,

Dokument podpisany elektronicznie przez:
z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Arkadiusz Marchewka
Sekretarz Stanu

Do wiadomości:

- Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM